

MANIFESTĂRI CULTURAL-ȘTIINȚIFICE (V)

Lavinia MISĂILĂ¹
misaila_lavinia@yahoo.com

ABSTRACT: The Art and Ethnography Museum „Dimitrie Ghika” from Comănești, Bacău County, Romania, played host to the sixth edition of the National Symposium „Dimitrie Ghika – Comănești. In memoriam” on the 6th of August 2016. The theme of this edition was „The evolution of the science and technologies in the twentieth century”. The event was organized by Romanian Committee for History and Philosophy of Science and Techniques from Romanian Academy, „Dimitrie Ghika-Comănești” Cultural and Scientific Association (NGO), „Dimitrie Ghika” High School, „Europe Direct Comănești” and Comănești Town Hall, which was the major sponsor of the event. For this event was sent approximate 70 papers and 20 out of this were students’ works. The event gather not only teaches and the intelligentsia around the area, also students and citizens of the town who love arts and culture.

The edition of 2016 was honored by the attendance of three academicians: Constantin Toma from Iasi, Romania, Alexandru Ciubotaru and Ion Toderaș from Republic of Moldova.

KEYWORDS: symposium, local values, academic, science, evolution, technology.

Cea de a șasea ediție a Simpozionului Național „Dimitrie Ghika – Comănești”. *In memoriam*, desfășurat la Muzeul de Etnografie și Artă „Dimitrie Ghika” din Comănești, în data de 6 august 2016, sub înaltul patronaj al CRIFST al Academiei Române a adus în prim plan recunoscute personalități din domeniul științific din țară și din străinătate: acad. Constantin Toma, profesor la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, acad. Alexandru Ciubotaru, director onorific al Institutului Botanic al Academiei de Științe a Moldovei, acad. Ion Toderaș, director al Institutului de Zoologie al Academiei de Științe a Moldovei a Republicii Moldova, cărora li s-au alăturat personalități din lumea universitară și preuniversitară,

¹ Profesor la Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești, președinte al Asociației Culturale Științifice „Dimitrie Ghika – Comănești”, membru asociat al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

cercetători, muzeografi, oficialități ale Adimistrației publice locale sau simpli cetățeni ai orașului.

După primirea invitațiilor și realizarea fotografiei de grup, în fața unui numeros public aflat în Sala Coloanelor, devenită neîncăpătoare, a urmat cuvântul de salut rostit din partea autorităților locale de către primarul ec. Viorel Miron, care a mulțumit tuturor invitațiilor și participanților pentru prezență și pentru interesul acordat acestei manifestări de anvergură, devenită una de tradiție.

Foto 1 – Fotografie de grup cu invitații la Simpozion și oficialități ale administrției publice locale

Prima lucrare prezentată – *Planeta amenințată* a dlui acad. Constantin Toma, membru al Secției de Științe Biologice a Academiei Române, profesor dr. la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, director al revistei COLUMNNA a adus în atenție date recente ale științei privitoare la vechimea Universului nostru, a sistemului solar, a planetei Pământ. Când și în ce condiții a apărut viața pe Pământ. Evoluția vieții pe parcursul a 3,5–4 miliarde de ani; vechimea omului modern, apărut în Africa și migrația lui pe diferite continente, inclusiv în Europa în urmă cu 15.000 de ani; acțiunile nesăbuite ale omului în ultimele secole și mai cu seamă în ultimele decenii. Care sunt pericolele ce amenință planeta Pământ? Ce trebuie să

facem pentru a evita o catastrofă planetară; idei pesimiste, idei optimiste, idei raționale pentru perioada în care trăim și pentru viitor.

Directorul onorific al Institutului Botanic al Academiei de Științe a Moldovei, acad. Alexandru Ciubotaru (*Grădina Botanică, Institut, a Academiei de Științe a Moldovei la aniversarea a 50 de ani pe actualul plasament – monument național de arhitectură peisajeră (1965–2015). Sarcini, realizări, perspective*), a realizat un scurt istoric al creării primei Grădini Botanice a Academiei de Științe a Republicii Moldova, ca obiect științific și de iluminare arhitectural-peisajeră, în partea de SV a orașului Chișinău. Au fost abordate realizările principale, sarcinile și perspectivele botanicii aplicativ-regionale și ale botanicii teoretice.

Acad. Ion Toderaș, director al Institutului de Zoologie al Academiei de Științe a Moldovei, prin lucrarea sa *Biodiversitatea în contextul securității naționale a Republicii Moldova*, a prezentat ecosistemele forestiere și cele agricole cele mai expuse pătrunderii speciilor non-native. Poziția geografică a Republicii Moldova la interferența a trei zone biogeografice (Central-Europeană, Eurasiatică și Mediteraneană), în comun cu activitățile umane intense, fac acest teritoriu predispus la colonizarea de noi specii străine. Dintre cele 55 mai periculoase specii de animale invazive din lume pe teritoriul Republicii Moldova au fost identificate 14 specii de animale (25%).

În comunicare au fost generalizate rezultatele științifice fundamentale și aplicative obținute de către entitățile Institutului de Zoologie al AȘM în cadrul următoarelor proiecte:

instituționale:

– 11.817.08.13F Invaziile biologice și impactul lor asupra diversității, structurii și funcționării ecosistemelor naturale și antropizate din Republica Moldova;

– 1.817.08.15A Evaluarea diversității, particularităților succesiunilor ecologice și elaborarea metodologiei monitoringului integrat al ecosistemelor acvatice în contextul directivelor europene;

– 11.817.08.16A Studiul și elaborarea căilor de reglare a efectivelor animalelor economice importante și de protecție a speciilor rare;

– internaționale:

– 13.820.08.02/ItF Modalitățile reale de aplicare a substanțelor biologic active în vederea diminuării pagubelor de Meloidogyne culturilor horticoale pe teren protejat din Italia și Republica Moldova;

– 14.820.08.05.01 STCU./A/5948 Adaptarea metodelor biologice în protecția plantelor legumicole de fitonematode parazite periculoase și alte maladii fitopatogene în teren protejat din Republica Moldova;

– MIS ETC 1150 *Resources pilot centre for cross-border preservation of the aquatic biodiversity of Prut River;*

– MIS ETC 1676 *Cross-border interdisciplinary cooperation for the prevention of natural disasters and mitigation of environmental pollution in Lower Danube Euroregion.*

Vol. V/2016 al revistei COLUMNNA, revistă a Asociației Culturale Științifice „Dimitrie Ghika – Comănești”, supliment al revistei STUDII ȘI COMUNICĂRI / DIS a Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române, fondată de acad. Gleb Drăgan, a fost prezentată de dr. col. (r) Valentin MARIN, secretar științific al CRIFST al Academiei Române, Cetățean de Onoare al orașului Comănești. Numărul din acest an conține 50 de comunicări, studii, articole și recenzii, însumând un număr de 520 de pagini, revistă disponibilă on-line pe portalul CRIFST și la adresa: <http://columnna.crifst.ro>. În prezent, revista COLUMNNA este accesată nu numai pe plan național, dar și pe plan internațional, în circa 38 de țări, constituindu-se într-un veritabil vector de imagine pentru societatea comăneșteană și nu

Foto 2 – Aspect din timpul lucrărilor simpozionului.

numai. La finalul prezentării sale, dl Valentin MARIN a adresat mulțumiri pentru materializarea acestui proiect administrației publice locale a orașului Comănești, dlui ec. Viorel Miron, primarul orașului, Centrului „Europe Direct” Comănești, Firmei „TEMCO S.A.”, București, Asociației Cultural-Științifice „Dimitrie Ghika-Comănești”, Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, precum și tuturor colaboratorilor care, prin efortul lor de a se abona au asigurat continuitatea apariției acestei reviste.

Dna. prof. univ. dr. Eufrosina Otlăcan, vicepreședinte al DIS/CRIFST, prin lucrarea sa: *Simetria – concept în atenția științei secolului XX*, a adus în prim plan un concept îndrăgît de matematicieni: simetria.

În sens general, simetrie înseamnă regularitate, proporționalitate, armonie între părțile unui întreg sau între părți și întreg, o anumită ordine, dar și echilibru ilustrat de legi fundamentale. De asemenea, aceasta constituie reciprocitate, empatie, dialog, respect, dreptate. Simetria este asociată cu opusul său, antisimetria, iar alternanța simetrie/ asimetrie dă naștere proceselor dinamice, care guvernează toată natura și viața socială. Cercetări recente accentuează importanța celor două noțiuni opuse, simetrie/ asimetrie. Lucrarea enumeră câteva domenii ale științei secolului al XX-lea unde, folosindu-se cele două concepte opuse, se obțin rezultate de o deosebită importanță teoretică și practică. Este vorba de fizica subatomică, informatica biomedicală, genetică, neurologie, psihologie, cristalografie, lingvistică, teorie militară. Simetria / asimetria, studiată folosind ecuațiile diferențiale, a condus la o nouă definiție, cea a sistemelor care evoluează conform unei simetrii prin anticipare și întârziere.

Dl. prof. univ. dr. Dan – Gabriel Sîmbotin, vicepreședinte al Filialei CRIFST – Iași, cercetător la Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane”, a prezentat lucrarea: *Imaginația în știința secolului al XX-lea în memoria academicianului Solomon Marcus*, trecut în neființa la 17 martie 2016.

Criticile specifice perioadei numite postmodernism aduse științei clasice se fundamentau pe sublinierea rigidității raționalismului de tip cartezian și pe neacceptarea unor alte forme de cunoaștere printre care se află și imaginația. Demersul realizat a reliefat adevărata formă a raționalismului cartezian (de multe ori înțeleasă greșit de către contemporani), modalitatea în care s-a dezvoltat ideea de raționalitate la începutul secolului al XX-lea și rolul pe care l-au avut logicieni și epistemologi importanți ai secolului trecut (Cercul de la Viena, Russell, Popper) în construcția acestei imagini.

Ulterior, a subliniat rolul imaginației în euristica secolului al XX-lea și transformările pe care le-a avut epistemologia sfârșitului de secol, introducând ideea de imaginație și de relativitate a cunoașterii științifice (Kuhn, Paul Feyerabend), încheind cu analiza ideilor privind transdisciplinaritatea în viziunea lui Basarab Nicolescu.

Născută pe meleaguri comăneștene, conf. univ. dr. Lenuța Alboaie, prodecan al Facultății de Informatică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, ne-a atras atenția cu una dintre cele mai noi direcții în materie de dezvoltare și găzduire a aplicațiilor: *Cloud Computing – nucleul vietii digitale a utilizatorilor*.

Cloud Computing, pe lângă domenii ca *Business Analytics*, *Social Web* și *Mobile*, constituie domeniul cu efervescente inovații tehnologice. Se consideră că apariția *Cloud Computing*-ului este echivalentul computațional al revoluției energiei electrice de acum un secol. Înainte de apariția furnizorilor de energie electrică, fiecare întreprindere producea energie electrică proprie folosind generatoare. După ce rețeaua electrică a fost creată, fermele și întreprinderile și-au închis generatoarele proprii și au cumpărat energie de la furnizori, la un preț mult mai mic (și cu o fiabilitate mult mai mare) decât ar fi putut produce pe cont propriu. Același tip de revoluție pare că îl aduce și *Cloud Computing*-ul în zona computațională. *Cloud Computing* este văzut ca modalitatea care asigură accelerarea creșterii unei afaceri. Pentru utilizatorul obișnuit, previziunile arată că infrastructurile PC-*Cloud* vor înlocui PC-urile și astfel *Cloud* va deveni „center of a users’ digital life”. În acest context, lucrarea prezentată a realizat o abordare asupra dimensiunilor multiple aduse în universul digital al utilizatorilor de tehnologiile arondate *Cloud Computing*.

Despre participarea românilor la cursurile gimnaziilor (romano-)catolice din Transilvania secolelor XVIII-XIX dl. dr. Vasile Lechințan, secretarul Filialei CRIFST – Cluj-Napoca, prin lucrarea: *Elevi români la Gimnaziul Catolic din Târgu-Mureș în secolele XVIII-XIX*, a descris aspecte mai puțin cunoscute în istoriografia română, iar fenomenul – deși de relativ de mare amplitudine – nu este amintit decât intermitent, când se apelează la biografia unor mari personalități românești, precum episcopii Micu-Klein, Aron, Maior, Bob etc., dar și Gheorghe Șincai, Avram Iancu, Alexandru Papiu-Ilarian, Gheorghe Lazăr, Aron Pumnul ș.a.

Zona Sud sau „Restul românesc” la 80 de ani de la inaugurarea Muzeului Satului din București, a fost prezentată de muzeografi: dr. Ala Movileanu și

Constantin Pătrașcu, șef secție, de la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” București. Istoria Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti” este legată de oameni și de magia satului tradițional. Acest muzeu a fost întemeiat pornind de la specificul cultural al habitatului rural din România, cercetat de echipele gustiene și continuat de specialiști pe parcursul a 80 de ani. Pe 17 mai 2016, Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” din București a împlinit frumoasa vârstă de 80 de ani. Cu acest prilej, colectivul Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti” a contribuit la deschiderea pentru public a Zonei Sud, teren obținut în 1990, unde în cadrul unui proiect tematic au fost transferate pe un teren de peste 3 hectare 30 de obiective – achiziții mai vechi sau achiziții recente. În majoritatea cazurilor au fost strămutate gospodării întregi, cu tot cu anexe, ateliere meșteșugărești, construcții pastorale, edificii publice etc. Ca și în partea veche a satului, cultura tradițională este analizată din perspectivă etnografică, urmărindu-se evoluția locuinței rurale de suprafață, abordând aspectul planimetric: casa monocelulară, locuința cu două încăperi, cu trei și cu mai multe încăperi. S-a acordat o atenție deosebită și grupurilor etnice din România, deoarece în partea veche a satului avem reprezentări, prin gospodării de excepție, secuii din Harghita și rușii-lipoveni din Tulcea și tot aici, pe alea minorităților, „și-au găsit locul” sașii din Sibiu, evreii din Maramureș, huțulii din Suceava.

Sunt prezentate elementele de originalitate, materialele de construcție, predominând lemnul, iar în unele cazuri lutul, precum și tehnicile tradiționale de construcție specifice zonelor de proveniență. Anexele gospodărești reflectă principalele ocupații ale locuitorilor din zonă: agricultura, păstoritul, lucrul la pădure, meșteșugurile.

Arhitectura interiorului judicios organizată te introduce în atmosfera intimă a casei țărănești din secolul al XVIII-lea până la mijlocul secolului al XX-lea, mobilier și țesături originale, port popular, inventar casnic, ceramică, unelte etc.

Arhitectura lui George Sterian, personalitate polivalentă a științei, artei și culturii românești, unul dintre fondatorii școlii naționale de arhitectură în epocă a fost prezentată de ec. Romulus Dan Busnea, inspector de specialitate în cadrul Serviciului Public Județean pentru Promovarea Turismului și Coordonarea Activității de Salvamont Bacău. Contribuția arhitectului, prezentată în lucrarea *George Sterian, exponent al stilului arhitectural neoromânesc moldav*, se distinge printr-o serie de particularități

specifice stilului neoromânesc în versiune moldavă, plină de expresivitate și originalitate. În luna aprilie 2016 s-au împlinit 80 de ani de la moartea lui George Sterian, arhitect, urbanist, decorator, restaurator și publicist, al cărui destin s-a legat pentru o bună perioadă de orașul Bacău. Același destin i-a marcat nașterea și moartea petrecute la aceeași dată, 19, cu cifra 9 în componență; s-a născut la 19 aprilie 1860 la Iași și a murit la 19 aprilie 1936, la Bacău. Cifra 9 se regăsește și în vârsta pe care a avut-o când s-a stins din viață: 79 de ani. Aportul lui George Sterian în domeniul arhitecturii, în nașterea stilului arhitectural neoromânesc (sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea), nu este doar fundamental, ci și unul foarte original.

Dna. Maria Trandafir, prin lucrarea *Contribuții științifice și tehnice românești la începutul secolului al XX-lea*, a punctat realizările din aviație ale lui Traian Vuia, Aurel Vlaicu, Henri Coandă, Gheorghe Botezat (Georges de Bothezat), George Constantinescu; cât și prezențele feminine importante în știința și tehnica de la începutul secolului al XX-lea; inginerile Elisa Leonida Zamfirescu, Aurora Gruescu, prof. univ. dr. doc. Elena Densușianu-Pușcariu, arhitecta Virginia Andreescu Haret, cercet. științ. pr. (cu gr.) dr. în medicină și chirurgie Ionescu Sofia, dr. în științe fizice Mărăcineanu Ștefania.

Din cele douăzeci de lucrări timise de către elevi pentru Concursul „Universul cunoașterii”, aflat la cea de a II-a ediție au fost prezentate în plen doar două lucrări premiate cu premiul special al juriului: *Dovezi ale Marelui Război pe Valea Trotușului, realizată de Răzvan Boșoteanu*, elev la Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești, profesor coordonator, Petrița Bilbîie. Valea Trotușului se afla pe fosta graniță austro-ungară, motiv pentru care forțele armate austriece, ulterior cele germane erau deja pe pozițiile strategice de luptă. Era una dintre puținele căi de acces care făceau legătura între Moldova și Transilvania, a doua fiind Valea Oituzului, iar a treia fiind una intermediară, care face legătura între Asău și Sânmartin, prin Gura Ciobănușului, aflată în comuna Asău. Datorită faptului că existau foarte puține date concrete despre luptele date pe Valea Trotușului, începând cu anul 2012, autorul împreună cu tatăl său a decis să verifice zonele strategice cu ajutorul detectorului de metale, folosind hărțile militare ale vremii din arhivele naționale, dar și informații primite de la localnici (ciobani, pădurari etc.)

Foto 3 – Aspect din timpul premierii câștigătorilor Concursului „Universul Cunoașterii”.

Elevele de la Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești, Andreea Ichimoaie și Alexandra Onea, prin lucrarea *Aplicațiile nanotehnologiei în domeniul medicinei*, profesor coordonator, Misăilă Lavinia, au făcut o scurtă introducere în lumea nanotehnologiilor și aplicațiilor lor.

Nanotehnologie este un termen colectiv pentru dezvoltările tehnologice la scară nanometrică. În 1959, fizicianul Richard Phillips FEYNMAN a pus bazele a ceea ce avea să devină peste 20 de ani nanotehnologia moleculară. Atunci a sugerat că este posibil ca atomii să fie asamblați la fel ca și piesele unui joc lego. Deși pare ficțiune, pot fi realizați prin nanotehnologie roboți medicali capabili să se deplaseze în interiorul corpului uman în căutarea agenților infecțioși sau a celulelor canceroase, cu scopul de a le distruge, să facă analize și să ajute la reconstrucția țesuturilor distruse accidental. Nanotehnologia devine tehnologia viitorului apropiat. Ea permite introducerea de noi funcționalități într-un produs, pentru viitor lucrându-se deja la câteva proiecte interesante legate de nanotehnologii. Câteva dintre aceste proiecte sunt: pielea artificială, Pill Cam și robotul care poate vindeca orbirea.

Elevii au fost premiați de dl. ing. Jitaru Narcis, coordonatorul Centrului Europe Direct Comănești.

Sala Coloanelor a Muzeului de artă și etnografie din Comănești a fost neîncăpătoare și de această dată, activitatea fiind apreciată de numeroase cadre didactice din zonă, alături de care au participat elevi, studenți sau chiar simpli cetățeni ai orașului iubitori de artă și cultură.

Un plus de valoare a fost adus acestui eveniment, de către artiștii plastici Eugenia Boteanu și Victor Foca, care au încântat audiența prin formă și culoare cu cea de a V-a expoziție de artă plastică *TANDEM*, vernisată cu acest prilej.

Acest eveniment a înflorit și s-a dezvoltat an de an, deschizându-și porțile pentru iubitorii de cultură din țară și străinătate ca rod al colaborării dintre Comitetul Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române, Asociația Cultural Științifică „Dimitrie Ghika-Comănești”, Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești, Centrul de Informare Europeană „Europe Direct Comănești” și Primăria Orașului Comănești, principalii organizatori ai evenimentului.